

Tärkeä ennakkopäätös Korkeimmasta oikeudesta

Korkein oikeus antoi 21.4.2008 kaikkia Suomen metsästysseuroja koskevan tärkeän ennakkopäätöksen (KKO:2008:41).

Tapauksessa metsästysseurayhdistyksen kokous oli päättänyt, että yhdistyksen toimialueen ulkopuolelta asuvilta peritään suurempi liittymismaksu kuin muilta. Säännöistä ei kuitenkaan ilmennyt, että liittymismaksu voitaisiin määrätä erisuuruiseksi eri jäsenryhmille. Päätös loukkasi olennaisesti jäsenten yhdenvertaisuutta ja oli siten yhdistyslain 33 §:n 2 momentin nojalla mitätön. Yhdistys veloitettiin palauttamaan liikaa perimänsä liittymismaksut ja korvaamaan ko. jäsenten kaikki oikeudenkäyntikulut. Ohessa lyhyt selostus tapauksesta:

Kaksi jäsentä oli kanteella vaatinut, että yhdistyksen vuosikokouksen päätös heiltä perittävästä liittymismaksusta määrätään liikaa perityiltä osin mitättömäksi kantajien yhdenvertaisuutta olennaisesti loukkaavana ja sääntöjen vastaisena.

Yhdistys oli vastustanut jutussa mitättömyys- ja palauttamisvaatimusta ensisijaisesti sillä perusteella, että yhdenvertaisuutta koskeva periaate koski vain jäseniä, eivätkä kantajat olleet vielä jäseniä päätettäessä jäseneksi ottamisesta ja liittymismaksun suuruudesta.

Iisalmen kärjäoikeus hylkäsi kantajien vaatimuksen mm. yhdistyksen edellä esittämällä perusteella. Kärjäoikeus totesi, ettei aatteellisella yhdistyksellä ole velvollisuutta ottaa uusia jäseniä, eikä jäsenhakemuksen torjuminen olisi ollut oikeuden vastaista. Kun perustuslain yhdenvertaisuussääntökään ei sovellu jäseneksi ottamiseen, tämä tuki kärjäoikeuden mielestä sitä, ettei yhdenvertaisuusperiaate soveltunut myöskään jäseneksi liittymiselle asetettaviin ehtoihin, eli tässä tapauksessa liittymismaksun suuruuteen. Vielä kärjäoikeus katsoi, että kysymys oli moitteenvaraisesta - ei mitättömästä yhdistyksen päätöksestä. Kärjäoikeus hylkäsi kantajien vaatimukset.

Itä-Suomen hovioikeus ei muuttanut kärjäoikeuden ratkaisua.

Korkein oikeus kumosi alioikeuksien tuomiot. Korkein oikeus perusteli tuomiotaan mm. sillä, että kantajajäsenet olivat tulleet yhdistyksen jäseniksi yhdistyksen kokouksen hyväksytyä heidän jäsenanomuksensa. Samassa kokouksessa määrätty liittymismaksu merkitsi jäsenyyden saamiseen liittynyttä ja jäsenyyden saamisen jälkeen täytettävää maksuvelvollisuutta yhdistykseen nähden. Liittymismaksun maksamatta jättämisen vuoksi kantajat oltaisiin voitu erottaa yhdistyksestä.

Liittymismaksua koskeva yhdistyksen päätös on siten koskenut kantajajäsenten velvoitteita yhdistyksen jäseninä. Yhdistyslain 8 §:n 4 kohdan mukaan jäsenen maksuvelvollisuuden yhdistykseen nähden tulee perustua yhdistyksen sääntöihin. Säännöistä ei kuitenkaan ilmennyt, että liittymismaksu voitiin määrätä erisuuruiseksi eri jäsenryhmille. Kun liittymismaksu oli kokouksen päätöksellä määrätty yhdistyksen toimialueen ulkopuolisille huomattavasti suuremmaksi kuin maanomistajajäsenille ja toimialueella asuville maattomille jäsenille, liittymismaksuja koskeva päätös ilman sääntöihin perustuvaa syytä loukkasi olennaisesti kantajajäsenten yhdenvertaisuutta ja päätös oli yhdistyslain 33 §:n 2 momentin nojalla mitätön.

Metsästysseurayhdistyksissä on aika usein riitoja, joissa kysymys on jäsenten samanarvoisuudesta tai jäsenen maksuvelvollisuudesta seuraa kohtaan. Kun seuran johto joutuu ottamaan kantaa riitakysymykseen, ja varsinkin, jos riita on jo oikeudessa vireillä tai menossa oikeuteen, on olemassa muutamia perusseikkoja, jotka pitää jokaisen riitajutun yhteydessä selvittää ja tiedostaa:

- Onko asia sen arvoinen, että oikeudenkäynti on välttämätön. Kysymys on paitsi kokonaistaloudellisesta tilanteesta ja riskiarviosta myös siitä, mitä seura hyötyy, jos juttu voitetaan.
- Asianajajalta pitää pyytää kirjallinen selvitys omien vaatimusten menestymismahdollisuudesta ja kuluriskistä
- Jäsenten tietoista simputtamista ja sääntöihin perustumatonta päätöksentekoa tulee välttää. On olemassa jäseniä, jotka periaatesyistä katsovat asian loppuun saakka.
- Pienet ja seuran kannalta vähemmän tärkeät riidat pitää aina sopia. Oikeudenkäynti on yleensä huonoin ja riskialttein tapa ratkaista jäsenen ja seuran välinen erimielisyys.

Kun seurat haluavat toimia tietyllä tavalla, asiat tulee hoitaa sääntömääräyksin. Viitatussa tapauksessakin seura olisi voinut muuttaa ensin sääntöjään eli määrätä eri jäsenkategoriat erisuuruisine liittymismaksuineen, ja tehdä vasta sitten kantajien jäseneksiottopäätökset.

Hannu Lukkarila